

10
Jean Dubuffet

posedlá počítáním a měřením; nesčíslnost ji mate a obtěžuje. Všechno její úsilí naopak směřuje k tomu, aby omezila množství ve všech oblastech, aby vše spočítala na prstech jedné ruky. Kultura je v podstatě vylučovací, a proto ochuzující.

Nápadným příznakem dnešního vzestupu *sociálního* a úpadku *individuálního* je zájem, který projevuují spisovatelé o politiku a zákony; nosí po kapsách hlasovací lístky, zatímco na přelomu století v nich měli bombu (nebo lulku). Svými hlasy vyzývají zákony; jejich předchůdci se jim pouze snažili vyhnout.

Kulturní představitel má stejně daleko k umělci jako historik k muži činu.

Všechny věci jsou navzájem na všech stupních progresivně pospojovány, takže lze podle toho, chceme-li se více či méně řídit analogií nebo naopak diferenciací, prohlásit dvě věci za identické nebo naopak za protikladné. Pro myšlení je charakteristické, že pojímá věci fragmentárně a dělí dlouhé řetězce na úseky, z nichž jsou vytvářeny pojmy. Stojí za povšimnutí, že míra tohoto dělení neustále ko-

17

lísá: myšlení rozděluje v předem stanovených operacích celý řetězec jednou do dlouhých úseků, jakoby kilometrových, jindy do úseků mnohem kratších, jakoby centimetrových. A podle zvolené míry potom docházíme k více či méně širokým pojmům, k více či méně dlouhým pásmům *podobnosti*. Změníme-li tuto míru, jsou pojmy, které se nám jevily jako vzájemně blízké a prakticky totožné, naopak náhle postaveny *proti sobě*, což bývá při dialogu trvalým zdrojem nepochopení, protože jeho účastníci se předem nedohodnou na společně přijaté míře rozkouskování řetězce, která se potom ostatně mění přímo během diskuse.

Profesionalita nemusí být znakem pouze a jedině činností zásadních a trvalých. O nymfomance také proto neřekneme, že je profesionálkou lásky. Aby se jí stala, musí se její činnost stát předmětem směny, to znamená, že láska už pro ni není cílem sama o sobě, ale je prováděna za účelem výměny za jiný požitek, který je považován za cennější. Může se stát, že akt lásky přináší takové dámě navíc i jiné požitky, než o které jí původně šlo; v tom případě není profesionálkou. Může se dokonce stát i to, že s rozmyslem sleduje zisk, který potom použije